

KONUT TASARIMI

VE

KONUT TASARIMINA ETKİ EDEN FAKTÖRLER

KONUT TASARIMI VE KONUT TASARIMINA ETKİ EDEN FAKTÖRLER

Mimar, yapı sahibinin isteklerini, bina yapacağı arsanın verileriyle değerlendirerek, mimari çözüm açısından en olumlu olacak tasarım kararlarını vermek durumundadır.

Mimarlıkta tasarım kararlarımız etkileyen çevre verileri:

1. Fiziksel çevre: Yer, topoğrafya, iklim verileri.
2. Kültürel çevre: Sosyal, ekonomik, tarihsel, estetik veriler.
3. Teknolojik çevre: Mimari sistem için gerekli bilim ve teknolojik veriler.

Bir bina tasarımı yaklaşımında bulunurken, öncelikle fiziksel çevre verilerini ele alıp incelemekteyiz.

Bina Yapılacak Arsaya Ait Fiziksel Çevre Faktörleri

- a) Büyüklük
- b) Topoğrafik durum
- c) İklim, yön ve hakim rüzgârlar
- d) Konum ve manzara
- e) Çevredeki yollar ve trafik durumu
- f) Su, elektrik, kanalizasyon vb. donatım durumu
- g) Bölgenin imar durumu ve yapı yönetmelikleri
- h) Çevrenin karakteri ve doğal özellikleri
- i) Çevredeki yapıların durumu

a) Büyüklük

Arsanın gerek sahip olduğu alanın (m^2 ya da hektar olarak), gerekse sınır çizgilerinin ortaya çıkardığı geometrik şeklinin bilinmesi gerekir. Bunları saptamadan, istenen programın burada yapılıp yapılamayacağını araştıramayız. Arsanın formu tasarımlarımızı belirleyen en önemli etkenlerdendir.

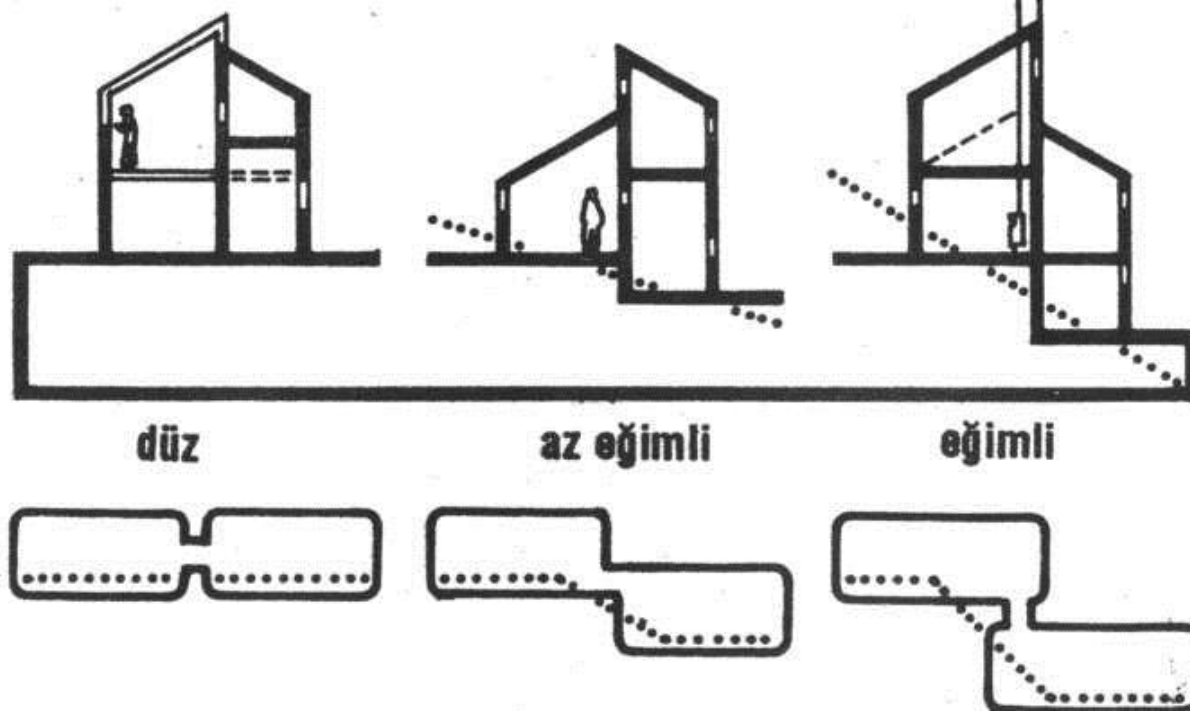

b) Topoğrafik durum

Yapılacak binanın yollar ve çevre araziler ile bağlantılarının kurulabilmesi için, arsanın topoğrafik durumunun bilinmesi gereklidir. Özelliği olan arsaların-arazilerin topoğrafik haritaları (plankotesi) yaptırılır.

Topoğrafik bilgileri bilir ve bunları iyi değerlendirerek mimari projemizi yaparsak, projemiz çevre arazi içinde yadırganmadan yerleşebilir. Bu nokta, gerek çevreye uyum, gerekse ekonomi sağlamak yönünden çok önemlidir. Uyum sağlamayan binalar, büyük hafriyat işleri, birçok temel ve istinat duvarları gerektirir. Bu da gereksiz harcama demektir. Ayrıca, pahalıya mal olan bu bina, çevre araziye de uyum göstermediğinden, çevresine yabancı durur.

Bina tasarlanırken arsanın (plan ve kesitindeki) eğimi, engebeleri ve diklikleri gibi özellikler, bina tasarımını etkileyecektir. Örneğin eğimi dik bir arazide bir konut tasarlanırken, düz bir arazidekinden farklı olarak, değişik kotlardaki mekanlarda oluşturulacaktır.

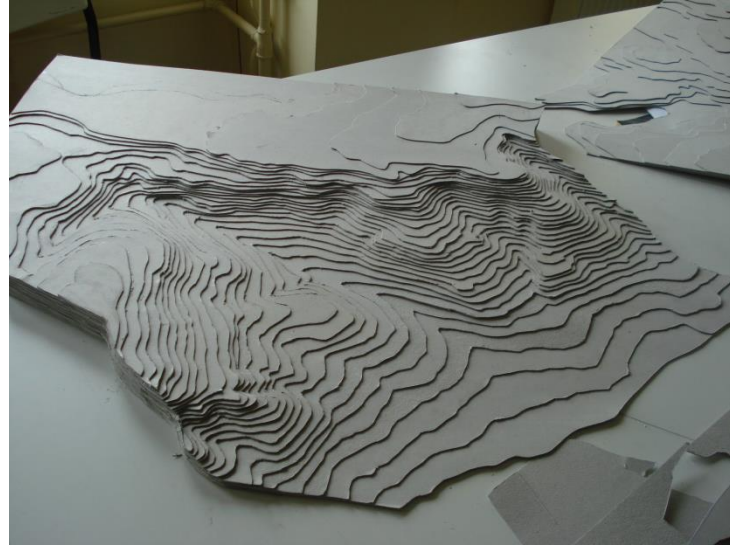

Düz, az eğimli ve eğimli arazide konutun araziye uyumlu olarak tasarlanması

Araziye uygun yapılarda (kazı ve dolgunun en az olduğu çözümlerde); eğim arttıkça bölümler arası dolaşım yataydan dikeye doğru gelişmekte, yarım kat, tam kat gibi merdiven bağlarını (dikey ulaşım) oluşturmaktadır. Arsa büyüklüğü elverse bile tek katta çözümlenebilecek konut eğim dolayısıyla birden fazla katlı bir şekle dönüşebilecektir.

Ayrıca, fazla kat yapmak için, kasten fazla hafriyat yapıp, doğal zemin seviyesinin birkaç kat seviye kadar altına inerek, imar durumunun izin verdiğiinden daha fazla yapı yapılmamalıdır.

c) İklim

İklim yapını karakterine şekil verir.

Ülkemiz 3 ana iklim özelliği göstermektedir:

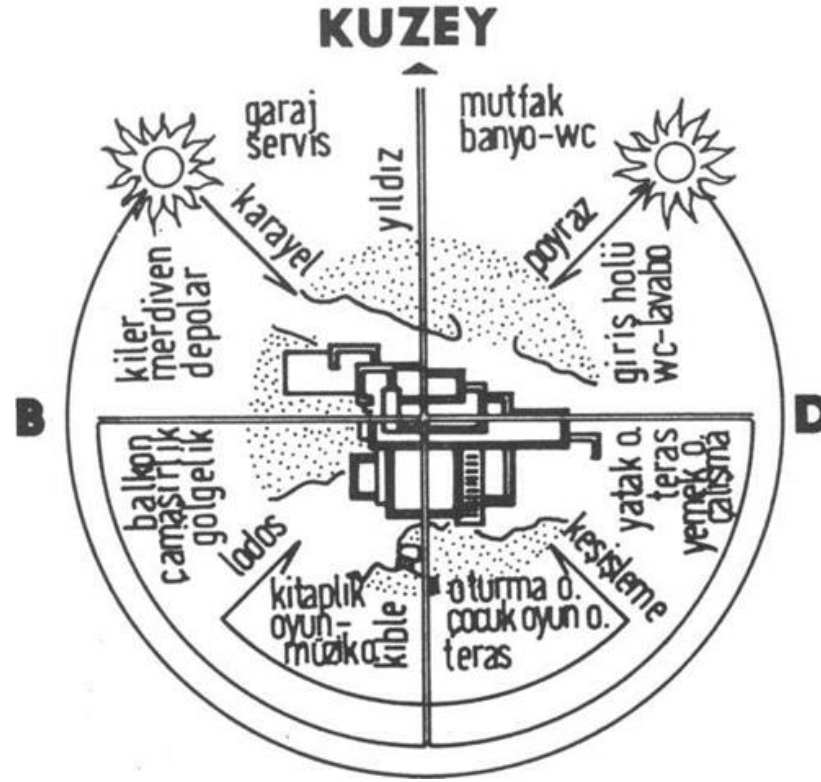
1. Soğuk iklim: Örn. Erzurum (sert yayla iklimi)
2. Ilıman iklim:
 - Ilık nemli iklim: Örn. İstanbul.
 - Ilık kuru iklim: Örn. Ankara.
3. Sıcak iklim:
 - Sıcak nemli iklim: Örn. Antalya.
 - Sıcak kuru iklim: Örn. Diyarbakır.

Yurdumuzun farklı iklim bölgelerinde yapılacak binalar gerek plan özellikleri, gerekse yapı malzemeleri ve yapı türleri bakımından farklı olacaktır. Doğu bölgelerimize soğuk iklimde yapılacak bir bina, toplu bir planlamayı, kalın duvarları, küçük pencereleri gerektirir. Bu yapıları tasarlarken kar sorununu da düşünmek gerekir. Ilıman iklimli bir bölgede ise, binalar tabiatla kaynaşmış, açık planlı, geniş teraslı olarak yapılırlar.

İklimin diğer verisi olan nem (havadaki bağıl nem) durumu sıcak iklimde bile biçimlendirmeyi etkilemektedir. Örneğin; sıcak-nemli iklimlerde daha açık planlama gerekirken, sıcak-kuru iklimlerde diğerine göre daha kapalı planlama yapmak binanın kullanımındaki konforu arttırmaktadır.

Bu kadar ayrıntılı ön bilgilerin mimari tasarımda bizleri kararsızlığa itmesi söz konusu değildir. Çünkü o yörede yapılmış yapılar (oluşmuş mimari değerler) incelendiğinde bu ayrıntılar kolaylıkla görülüp, olumlu-olumsuz biçimlenmeler izlenebilmektedir.

Mimari planlamada, arsanın yön durumu; iklim ve eğim durumu ile birlikte ele alınarak bina programında birbiriyle ilişkili mekan ve bölümlerin arsa üzerindeki düzenleniş ve biçimlendirilişi yönünden önemlidir. Değişik yönlere bakan mekanların etüdü için, konutta yer alan mekanların öncelik sırasının (güneşlenme açısından) mimar tarafından saptanması gerekir.

Konut bölüm ve mekanlarının genellikle bakması istenen yönlerin şematik anlatımı, Örnek «Şelale evi" Mimar Frank Lloyd Wright.

Burada iklim koşulları da göz önüne alınarak oturma, çalışma ve yatma hacimlerinin olabildiğinde güneşli yönlere (günlük yaşamda en uzun süre kullanılan mekanların güneye bakması gibi), garaj, kiler, servis hacimlerinin de işlevi gereği daha az güneş gören yönlere bakması anlatılmaya çalışılmıştır.

Bir konut örneğini ele alırsak, konutun programı ve evre verileri gereğine göre yönlendirilmesi mimari tasarımda en uygun yönlenme çözümünü belirleyecektir.

Tasarımda güneye bakan mekanların yaz aylarında güneş ısısının mekana girmesini aza indirmek, kış aylarında da güneş ısısının mekana en fazla şekilde girmesini sağlamak kullanıcının konforu açısından en olumlu çözümü verecektir.

YÖN

- **Şehir içinde bitişik nizamda bir arsada**, yön seçimi elimizde değildir. Sadece bazı önlemler alabiliriz ve burada programın çeşitli mekânları için mevcut yönler arasından en uygununu seçmek söz konusudur.
- **Serbest bir arsada**, büyük bir arazide, yönlere göre binaya ya da binalara form verebiliriz. Burada bizi zorlayan bir şey yoktur. Bilgimize göre bilinçli olarak binaları yönlendirmemiz gerekir.

d) Konum ve manzara:

Öyle alanlar vardır ki, burada önce, en uygun ne yapılabilir diye düşünülmesi gerekir. Bazı konularda, önce amaç ve program vardır. Bu konu için arsa aranır. Bazen de arsa vardır, bu arsada ne yapılması yararlı olur, arsanın değerini en iyi nasıl vurgularız diye konu aranır.

Manzara değerlendirilmesi gereken bir özelliktir. Özellikle arsanın çevresinde doğal manzara varsa, yaşama mekanları bu alanlara yönlendirilmelidir.

Yönü uygun olmasa bile manzara tarafı kapatılmamalıdır. Bir ara çözüm bulunmalıdır.

e) Yollar:

Çevre yollarının ve trafik durumunun analizi bize binanın giriş, çıkış koşullarını, ana giriş ve servis girişi noktalarının seçimini sağlar. Ayrıca trafiğin getireceği gürültüden, binalarımızın daha sakin kalması gereken mekânlarını korumalıyız. Pencereler gürültüyü duvarlara göre daha fazla iletirler. Bu sebeple, trafik yönüne büyük cam yüzeyleri açmamalıyız ya da özel cam kullanmalıyız.

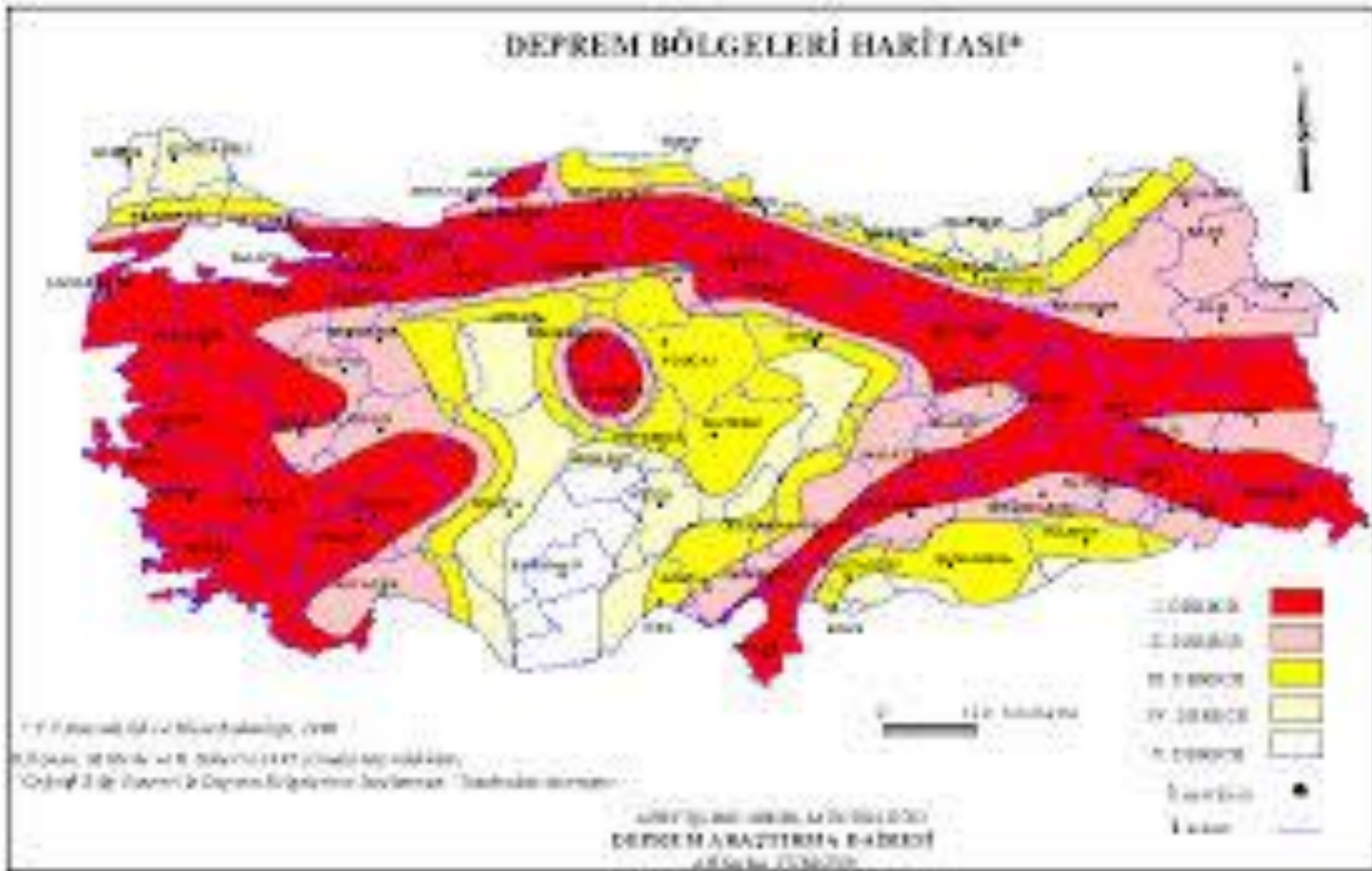
f) Altyapı:

Arsanın su, kanalizasyon, elektrik vb. donatım durumunun incelenmesi; yapılacak binanın konfor durumunun, bodrum seviyesinin, pis suların nasıl alınacağına, binada bir su deposu gerekip gerekmeyeceğinin, bir trafo merkezi önerilip, önerilmeyeceğinin saptanmasına yarar. Bunlar esas programa ek bir takım yardımcı mekânlar oluşturur.

g) Yönetmelikler:

Bölgeye ait imar yönetmelikleri, yapılacak bina planlamasında uyulacak esasları saptar. Bir binanın bitişik nizam mı, blok tarzında mı yapılacağını imar durumundan öğreniriz. Ön, arka ve yanlarda bırakılacak mesafeleri ya da arsanın yüzde kaçına inşaat yapılabileceğini, saçak yüksekliğini vb. ilgili belediyeden alınacak imar durumunda görürüz. Merdiven genişlikleri, ışıklık ölçüleri ve çatı meyilleri gibi diğer özellikleri de yönetmelikler saptar.

Yurdumuz deprem kuşağı üzerinde olduğundan uyulması gereken Deprem yönetmeliği vardır. Depremlerle ilgili bir harita üzerinde Türkiye, 1., 2., 3. sınıf gibi çeşitli deprem bölgelerine ayrılmıştır. Her bölge için uyulması gereken ayrı yönetmelik maddeleri vardır. Bunlara göre statik hesaplarda göz önüne alınacak kat sayıları ve yapı koşulları belirlenir. Can güvenliği de göz önüne alınarak bu maddelere titizlikle uyulması gerekir.

Deprem Bölgeleri Haritası

h) Çevre karakteri (doğal):

Çevrenin doğal özellikleri yapacağımız binayı etkileyecektir. Dağ yamacı, orman, göl ya da deniz kıyısı ayrı ayrı özellikler getirir. Eğer kent içinde tasarım yapacaksak bölgenin özelliğini ve yapısal karakterini de incelemeliyiz.

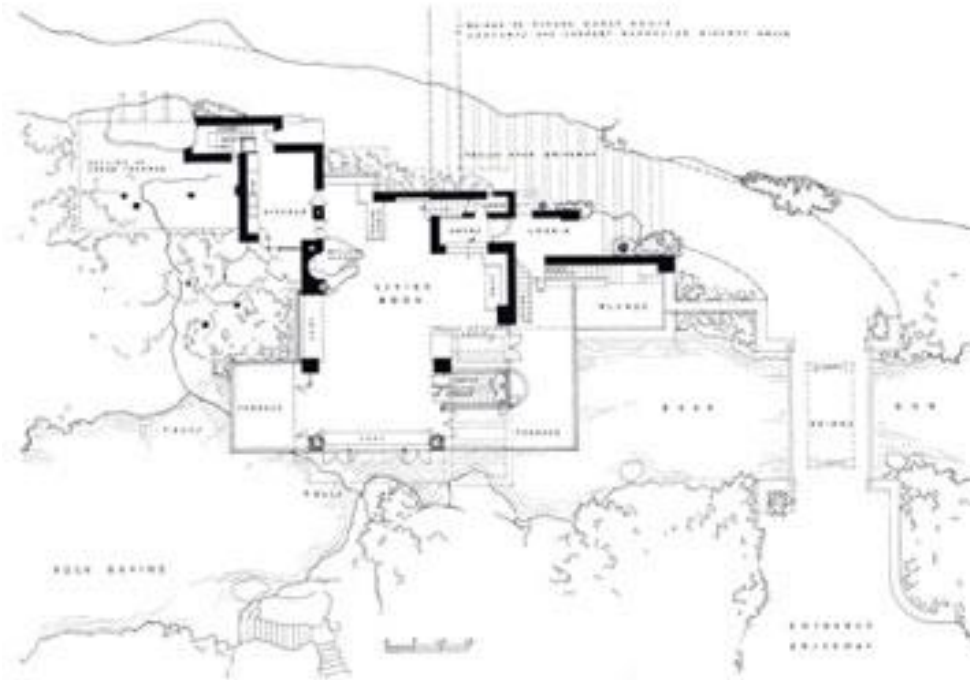
Yoğun kullanılan mekanlar manzaraya daha çok açılmak durumundadır. Çünkü insanlar manzarayı seyrederek dinlenir, psikolojik açıdan rahatlar ve huzur duyarlar. Tabiatın sağladığı olanaklardan insanların sadece fizyolojik açıdan yararlandırılması yanında, görsel açıdan da faydalandırılması, psikolojik tatmin açısından önemlidir.

Örneğin, Frank Lloyd Wright'ın «Şelale Evi» yapıtı, kullanıcının tabiattan faydalanmasının önemini vurgulamak açısından bir modern (çağdaş) mimarlık örneğidir.

Şelale Evi

Frank Lloyd Wright

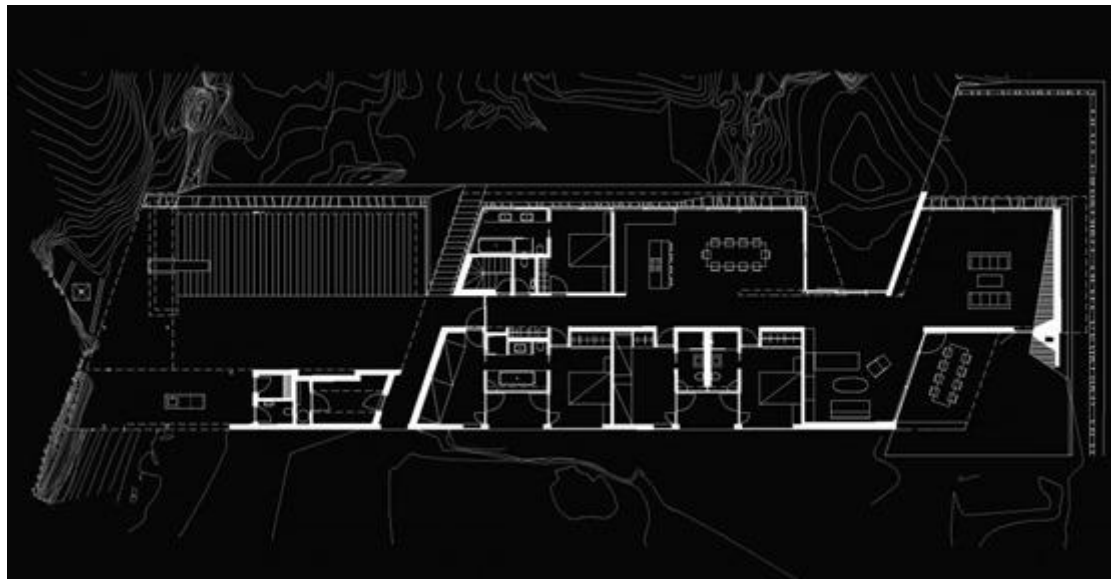
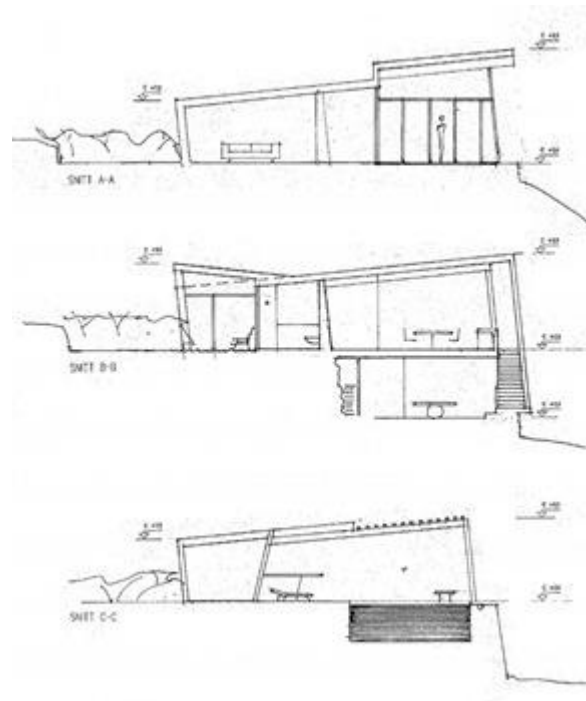

Norveç'te Yazlık Ev

Jarmund Vignæs Architects

ı) Çevre karakteri (yapısal):

Çevredeki önemli yapıların incelenmesi, yeni yapıların niteliği açısından bir başlangıç olmaktadır.

Bina yapacağımız çevrede tarihi eser veya önemli bir mimari değeri olan eserler varsa, kendi tasarımımızda da bu eserlere saygılı olmalıyız ve onlara uyum sağlayabilecek çözümler önermeliyiz. İmar yönetmeliğine uygundur diye, o yapıtın hemen yanına onu ezecek bir bina tasarımı yapmaktan kaçınmalıyız. Çünkü o yapıt yalnız bir kişinin malı olmayıp o bölgenin, ülkenin hatta tüm insanlığın malıdır.

2. 3. Konut Yakın Çevresi

Konutun yakın çevresinin planlanması ve tasarımı, ondan ne beklendiğine, onun nasıl kullanılacağına ve içindeki eve nasıl hizmet edeceğine bağlıdır. Tasarıma başlamadan önce bu sorulara yanıt aranmalıdır. Bahçe düzenlemede tasarıma etki eden pek çok faktör vardır. Bunlar, bahçenin bulunduğu yer, iklim, arazi yapısı, toprak durumu gibi özelliklerdir.

Şehir içindeki bir evin bahçesi ile kırsal alandaki bir evin bahçesi birbirinden çok farklıdır. Yine sıcak ve kurak iklimdeki bir bahçe, serin ve yağışlı iklime sahip bir yörede yapılan bahçeden farklıdır. Evin yer aldığı arazi yapısı ve toprak durumu da birbirinden farklı çözümler gerektirir. Düz arazideki bir bahçe ile eğimli bir arazide olup bir manzaraya bakan bir bahçenin potansiyeli, biçimlenişi ve kişiler üzerindeki etkisi birbirinden farklıdır.

Bir bahçe tasarımı ve planlamasında evin planlamasında olduğu gibi tasar-öge ve ilkelerinden yararlanılır. Örneğin bir bahçenin temel biçimi birbiri ile 90 derecelik açılarla birleşen düz çizgilerden oluşabildiği gibi bunun dışında 30/60 ya da 45 derecelik çizgilerden de oluşabilir. Yine temel biçimi düz çizgiler yerine dairesel ya da eğrisel çizgilerden oluşan bahçe tasarımları da vardır.

Bir bahçe düzenlemesi planlamasına ilk önce altyapı ile başlanmalıdır. Alt yapı ile ilgili özellikler de drenaj, sulama tesisatı ve elektrik tesisatı başlıkları altında toplanabilir.

- Drenaj, yüzeyde ya da toprak yüzeyinin alt seviyelerinde problem yaratabilecek fazla suyun atılması işidir.
- Sulama tesisatı, bahçe bitkileri için gerekli suyun temini için oluşturulacak şebekenin, elektrik tesisatı ise bahçenin aydınlatılması için gerekecek şebekenin kurulması işidir.

Bahçe tasarımının bundan sonraki aşamaları iki ana grupta toplanabilir. Bunlar, **sert yapı tasarımı ve bitkisel tasarımıdır:**

a) Sert yapı tasarımı

Zemin ögeleri olarak oturma, dinlenme alanlarını (teraslar, oturma köşeleri, vb.) yaya yollarını, seviye farklarını birbirine bağlayan merdiven ve rampaları; çevreleyici ögeler olarak çevre ya da istinat duvarlarını, parmaklıkları, bahçe giriş kapılarını; üst örtü ögeleri olarak da pergolaları, tenteleri, kameriyeleri içerir.

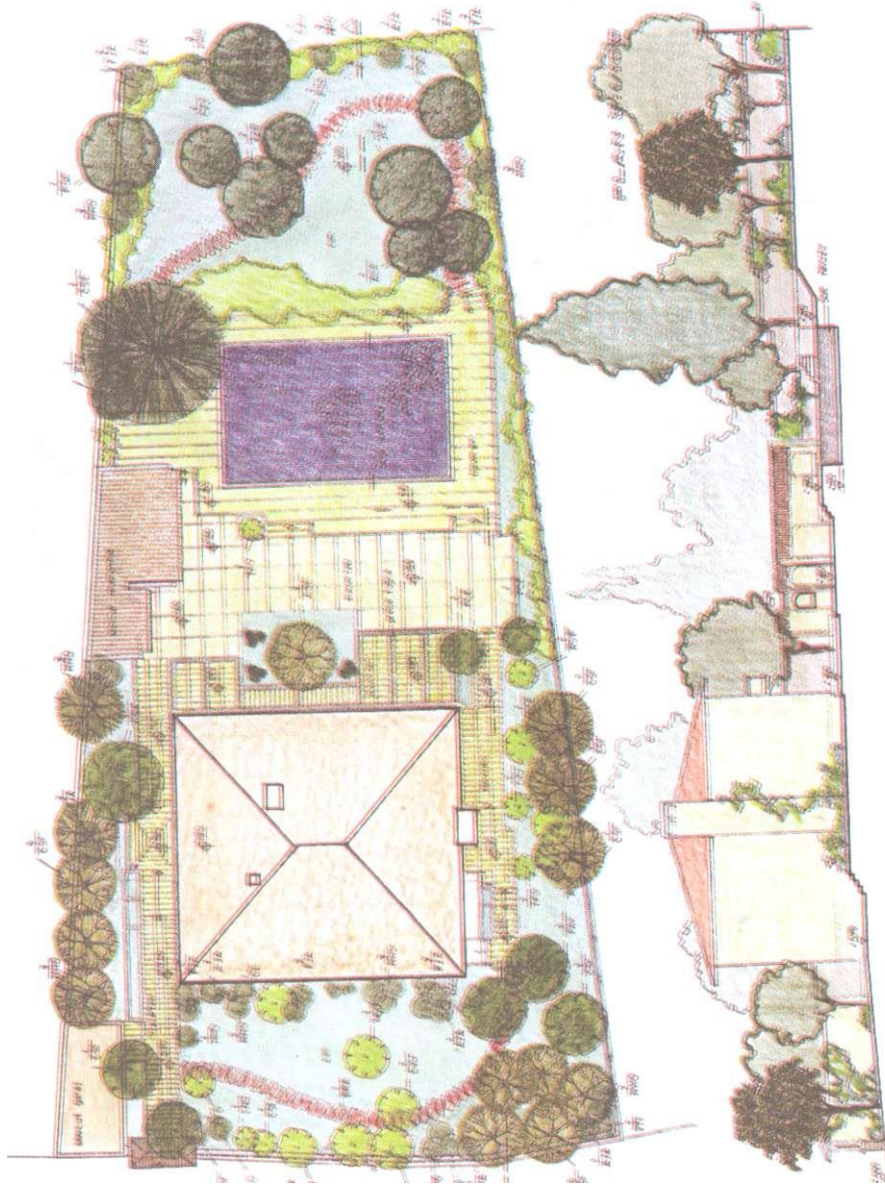
Bir bahçede yer alabilecek ögeler olarak süs havuzları, yüzme havuzlar, kaya bahçelerinden de söz edilebilir. Bütün bunların dışında bahçe mobilyası adı altında toplayabileceğimiz masalar, koltuklar, sandalyeler, şezlonglar, şemsiyeler, saksılar, aydınlatma elemanları, heykeller de bahçe yaşantısının vazgeçilmez elemanları olarak düzenlemede yer alırlar.

b) Bitkisel tasarım

Mimari tasarım gibi işlevsel ve estetik düşünceler doğrultusunda gerçekleştirilir. Yapısal öğeler gibi bitkisel öğelerin de işlevsel özellikleri vardır ve bu özellikleri çoğu zaman göz ardı edilse de estetik özelliklerinden çok daha önemlidir.

Bitkisel öğeler diye nitelendirdiğimiz ağaçlar, çalılar, yer örtücü, sarkıcı ve tırmanıcı bitkiler uygun biçimde düzenlendiklerinde bir mekânı soğuktan ve rüzgârdan, sıcaktan ve güneşin yansımından, yabancı gözlerden, gürültüden ve egzoz dumanından koruyabilir, istenmeyen görüntüleri gizleyebilir.

Ayrıca bitkisel öğeler, yapı malzemelerinden çok daha zengin ölçü, biçim, doku ve renk özellikleri gözetilerek yapılacak düzenlemelerle kişilere açık havada sağlıklı, huzurlu ve mutlu bir yaşam ortamı sağlayabilirler.

Şekil 7.3.2. vaziyet planında konut yakın çevresindeki (M.Tunbiş- A. Kıran)

Kamelya

Farklı biçimlerde yüzme havuzu tasarımı

KONUT TİPLERİ

KONUT TİPLERİ

İnsanlar hem kendi eylemleri ve gereksinimleri hem de yaşadıkları alanın, çevrenin koşulları doğrultusunda; farklı konut tipleri içinde barınma ana eylemini karşılamaktadır.

Bu bölümde, uzun ve kısa süreli kullanılan yani kalıcı ve geçici olarak sınıflandırılan konutlar, mülkiyet durumu özel (tekil) ya da çoklu olan ya da hiç olmayan konutlar, işlevine göre tanımlanan konutlar olarak farklı gruplamalar içinde konut tipleri anlatılmaktadır.

1. Tek Ev (Müstakil)

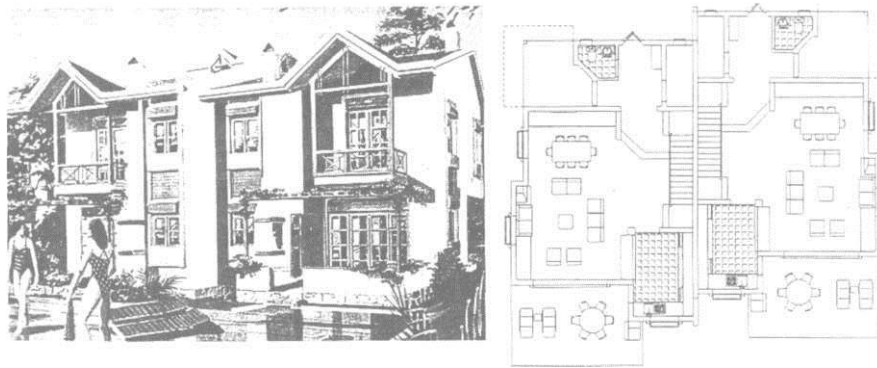
Büyük ya da küçük bir arsa içinde, dört tarafı serbest, 1-2 ya da 3 katlı genellikle tek ailenin barındığı konutlardır. Yer aldıkları bölgenin yapılanma koşullarına (bahçe, yol mesafeleri, kat yüksekliği gibi) göre biçimlenmesinin yanı sıra; içinde yaşayacak ailenin sosyo-kültürel statüsünü de yansıtacak şekilde tasarlanan ve mekânsal gereksinimlerini karşılayan konutlardır.

2. İkiz Ev

Tek evden farklı olarak ikiz evler, küçük arsaların uygun kullanımına olanak verecek şekilde ortak bir duvarın iki yanında aynı plan tipinin tekrarlanması ile oluşur. Her iki komşu mesafesinin ortadan kalkması, iki evin ortak bir duvarı paylaşması ve ortak duvar etrafında ıslak hacimler ile merdivenin yerleştirilmesi, diğer mekânların üç cepheye yönlendirilmesi gibi avantajların yanı sıra; ikiz evlerden biri doğu ve kuzeye yönlenebilirken diğeri batı ve güneye yönelme durumunda kalabilir. Yani bir evde koşullar olumlu iken diğesinde olumsuz olabilir.

İkiz ev görünüşü ve giriş katı

3. Sıra Evler

Sıra evler, iki tarafı kapalı (komşu binalar ile), tek ya da çok aile için tasarlanmış konutlardır. Sıra evler, 19.yüzyılın başlarında gerçekleşen Sanayi Devrimi ile gündeme gelmiştir. Kentlerde yoğunlaşan işgücüne, ucuz ve yeterli sayıda konut sağlamak amacıyla yapılmaya başlanmıştır. Aynı dönemde sıra evler, üst sınıf konutu olarak da yapılmıştır. Aynı tipin çok sayıda tekrarının getirdiği ekonomik olma, sıra evlerin önemli bir özelliğidir. Bu sayede orta, alt orta gelir grubunun konut edinmesi sağlanabilmektedir.

İlk sıra evler, önceleri, özellikle sıhhi tesisatın yetersizliği ve az güneş alma gibi olumsuz niteliklere sahipti. Sıra evler gelişerek, bahçeli ev kavramını ortaya koymuştur. Her birim konutun önünde ve arkasında bir bahçe geliştirilmiştir. Sıra evlerde sıranın başındaki konut diğerlerinden daha büyük yapılabilmekte ve üç yöne bakan cephenin getirdiği avantajlara sahip olmaktadır. Sıra ev tipi günümüzde yazlık sitelerde, toplu konut alanlarında sıklıkla uygulanmaktadır.

Adana Tepebağ'da Sıra Evler

Akaretler Sıra Evleri İstanbul'un Beşiktaş ilçesinde kendi adıyla anılan Akaretler semtinde Sultan Abdülaziz tarafından Dolmabahçe Sarayı Akaretleri (Lojmanları) olarak yapımına 1874 yılında mimar Sarkis Balyan tarafından başlanmış, 138 konut biriminden oluşmaktadır.

19. yüzyıl Osmanlı mimarisinin en önemli anıtsal yapılarından biri olan **Akaretler Sıraevler'in** İstanbul'un gizemli ve enerjik havasıyla uluslararası bir marka ve çekim merkezi haline gelerek çehreyi değiştiren bir çalışma olması amaçlanıyor. Proje, 640 metrelik cephesi ile dünyadaki en uzun kesintisiz aydınlatılan tarihi mimari cepheleri arasında yer almaya adaydır.

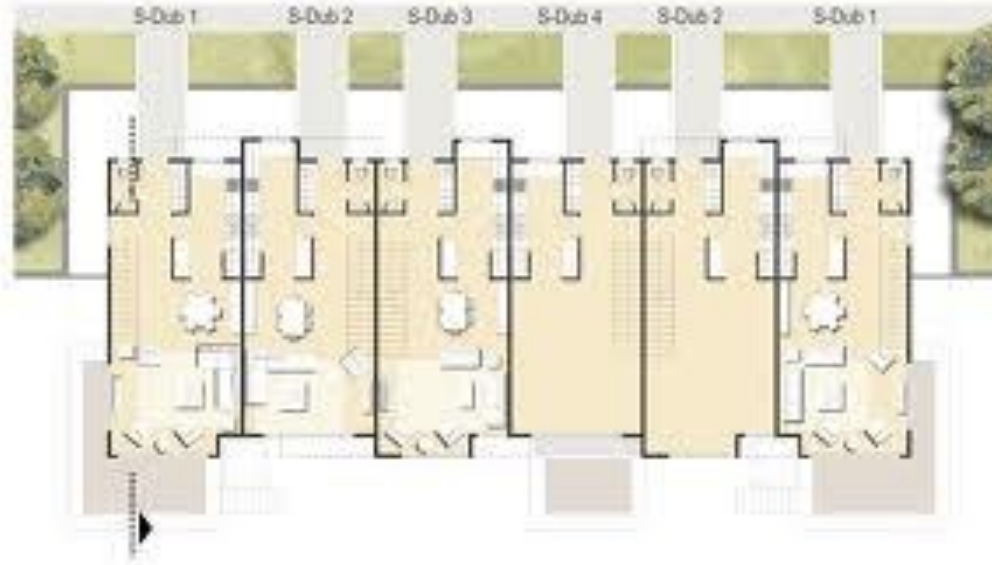
Akaretler

Bergen (Norveç), UNESCO Dünya Mirası Listesindedir. Kıyı boyunca dizilmiş rengarenk sıra evleri küçük limana masalsı bir görünüm vermektedir. Ortaçağda Alman Hansa Birliği şehirlerinden biri olan Bergen'de kıyı boyu yapıları defalarca yanıp yenilenmiştir.

Kopenhag (Danimarka)

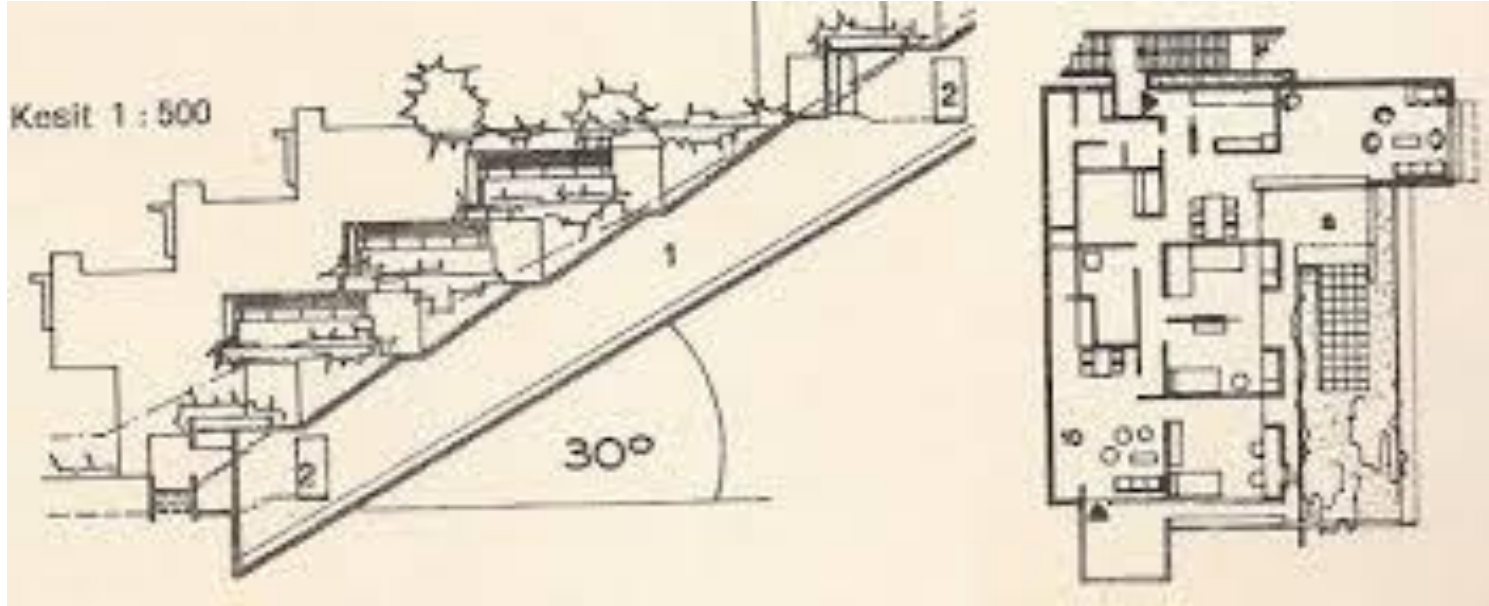

Sıra ev planları

4. Teras Evler

Teras evler, eğimin fazla olduğu alanları kullanılabilir duruma getirme düşüncesiyle doğmuştur. Arsanın eğimi ile biçimlenen konutlarda ana prensip, konutların kayarak birbiri üstüne gelmesidir (eğime dik olarak).

Böylece bir konutun çatısı, diğerinin terası olmaktadır. Terasların bitkilendirilmesi ile teras evler eğimli bir bahçe görünümü kazanırlar. Teras ev prensibi, eğimli alanların yanısıra düz alanlarda bir piramit görünümü verecek şekilde de uygulanabilmektedir.

Teras evin eğimli alanlarda konumlanması

Ağaoğlu, Maslak

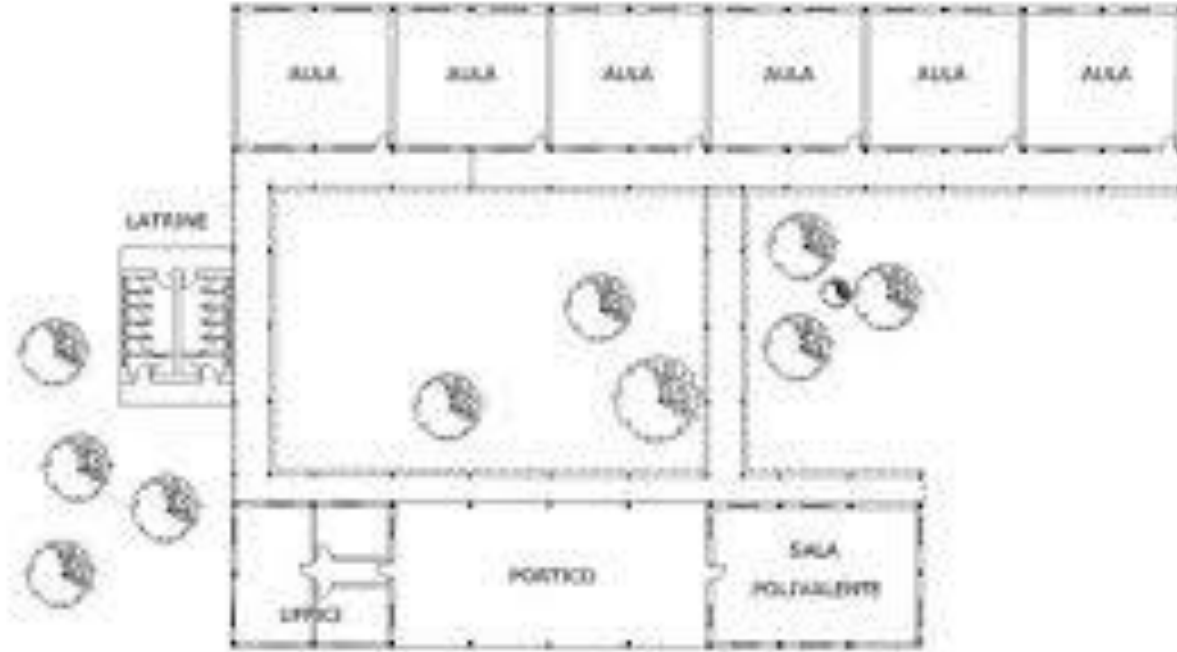
Teras evler, Premium

5. Avlulu Evler

Dış ve iç avlunun, U ve L formlu yapılar tarafından çevrelendiği konutlardır. Özellikle sıcak iklimlerde avlu, içindeki su ögesi ve gölgelikleri ile konut kullanıcıları için serin bir dinlenme alanı olmaktadır.

Avlulu Okul Planı

6. Apartman

Dünyada ve ülkemizde apartman tipi konutlar en çok kullanılan yaşama alanı durumundadır. Apartmanlar, çok sayıda aileyi barındırmaktadır. Ortak mülkiyet söz konusudur. Apartman, bulunduğu yere ve ailelerin ekonomik durumlarına bağlı olarak, işlev ve estetik açıdan farklılıklar göstermektedir.

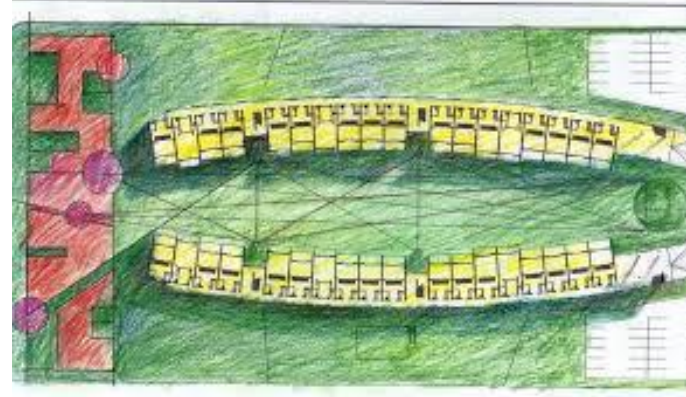
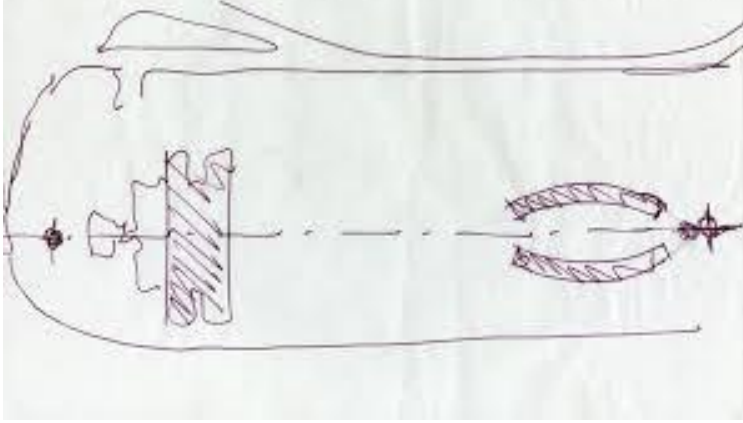
Apartmanlar nokta blok, yıldız, T blok gibi farklı biçimlerde ve bir katta iki, üç, dört veya daha fazla daire olacak şekilde planlanabilmektedir.

7. Lojman

Kamu ya da özel kuruluşların personellerinin oturması için yaptırdıkları, düşük kiralı ya da kira bedeli olmayan konutlardır. Bir kamu kuruluşuna, bir fabrikaya, bir işletmeye ait personelin az bir ücret karşılığı ya da ücret ödemediği oturduğu lojmanlar, sıra evlerin çok katlısı ya da apartman ya da tek tipin egemen olduğu bir toplu konutun özelliklerini yansıtmaktadır. Ancak geçici konut olarak kullanıldıklarından, lojmanlarda bakım, onarım sorunları yaşanmaktadır.

Çerkezköy'de ATK Lojmanları, Han Tümertekin

8. Toplu Konutlar

2. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da ortaya çıkan konut açığı, toplu konutlar ile çözümlenmiştir. Nüfusun, göç ve çoğalma nedeniyle hızlı artması, özellikle büyük kentlerde bir konut açığı yaratmıştır. Konut açığını gidermek amacıyla toplu konut üretimi hızlandırılmıştır. Türkiye'de toplu konut üreten kooperatifler, Emlak Bankası, Toplu Konut İdaresi gibi kamu sektörü kuruluşları özel sektör tarafından gerçekleştirilmektedir.

Toplu konut alanları kentlerin çevresinde yer aldığından, kent merkezine ulaşabilirlik, sağlık, eğlence, rekreasyon, alışveriş, eğitim gibi pek çok sosyal donatıyı da barındırmalıdır. Toplu konut alanlarında sonradan yoğunluk artmaması için gerekli tedbirler alınmalıdır. Toplu konut alanlarında, ikiz ev, sıra ev ya da çok katlı blok şeklinde farklı büyüklük ve nitelikte konut tipi bir arada bulunabilmektedir.

Son d6nemlerde toplu konut uygulamalarında kapalı konut sitelerine (gated community) doğru bir eğilim belirmiştir. Kent merkezlerinde rezidans mantığı ile yükselen konutlara (dikey kapalı konut) karşın kent çeperlerinde tüm sosyal ve kültürel donatılara sahip yatayda veya düşeyde gelişen konutlar ile yeni yaşam çevreleri oluşturulmaktadır.

9. İkinci Konutlar

Bireylerin sürekli ikamet ettikleri konutlar dışında, çeşitli hobilerini yerine getirdikleri ya da farklı mevsimlerde kullandıkları konutlardır.

a) Kır evleri: Kır evleri, genellikle doğayla iç içe, buldukları yöreye ait özellikler taşıyan ikincil konutlardır. Büyüklükler, gereksinimlere ve konuma göre değişmektedir. Kır evlerinin çok katlı olması tercih edilmemektedir, genelde tek katlı olup en çok iki katlıdır. Balkonlar, teraslar gibi açık mekânlar tasarlanmaktadır.

b) Dağ evleri: Ormanlık alanlarda ya da eğimin fazla olduğu dağ, tepe yamaçlarında tasarlanan dağ evlerinde de içinde yer aldıkları doğaya uyum başlıca tasarım ölçütüdür. Dağ evlerinin bir diğer simgeleyici özelliği ise çatılardır. Kar yükünden dolayı yüksek eğimli çatılar oluşturulmaktadır. Dağ evlerinde kullanılan malzeme yöreye göre değişmektedir, taş ve ahşap en çok kullanılan malzemelerdir.

Dağ evi, Gümüşhane

Dağ evi, Bolu

Dağ evi, Bolu

c) Hafta sonu evi - Yazlık evler: Hafta sonu ve yazlık evler, kır evi, dağ evi vb. gibi, bireylerin kentin gürültüsünden ve monotonluğundan uzaklaşmak için kısa ya da uzun süreli, farklı mevsimlerde kullandıkları ikincil konutlardır. Kentlerde ikamet edilen konutlar genellikle çok katlı bir binadaki bir daire olduğundan ikincil konutlar tek ya da iki katlı küçük ya da büyük bir bahçe içinde, bireylerin doğa ile iç içe olabilecekleri şekilde tasarlanmaktadır. Bu konutlarda, bireylerin daha çok açık alanlarda zaman geçireceği düşünülerek, temel ihtiyaçların karşılanması hedeflenmektedir. Ancak bireylerin sosyo-kültürel statülerinden dolayı daha büyük ve kapsamlı ikincil konutlar da yapılmaktadır.

d) Yayla evi: Yayla evleri, sıcak yaz aylarında dinlenmek ya da hayvan otlatmak için çıkılan, suyu ve havası temiz, otları yazın kurumayan dağ tepelerindeki düzlük alanlara yapılmış konut tipidir. Günümüzde hayvan otlatmak için gidenler azalırken, çoğunlukla dinlenme amacıyla yayla evleri kullanılmaktadır.

Yayla evleri, Ayder Yaylası

e) **Bağ evi:** Bağ evleri, büyük bahçeler içinde seyrek bir yerleşme dokusu içinde yer alırlar. Evler genellikle üç katlıdır. Zemin kat üretim ile ilgili işlevleri yüklenirken, üst katlar ev sakinlerinin ihtiyaçlarına göre düzenlenmektedir.

Bağ evi, Niğde